

Agendapunt : 5.
Voorstelnummer : 05-027
Raadsvergadering : 12 mei 2011
Naam opsteller : Astrid van Mierlo
Informatie op te vragen bij : Astrid van Mierlo
Portefeuillehouders : Hetty Hafkamp

Onderwerp: Overdracht van de gemeentelijke kunstcollectie en de cultuurhistorische collectie "Sterkenhuis" aan Stichting Museale Collecties Nieuw-Kranenburg

Aan de raad,

Beslispunt:

1. Akkoord te gaan met de inhoud van de concept-oprichtingsakte van de Stichting Museale Collecties Nieuw-Kranenburg zoals opgenomen in de bijlage.
2. Akkoord gaan met het overdragen in beheer van de gemeentelijke kunstcollectie (minus de buitenkunst) en de cultuurhistorische collectie Sterkenhuis aan de Stichting Museale Collecties Nieuw-Kranenburg volgens de in de bijlage bijgevoegde beheersovereenkomsten.
3. Akkoord te gaan met het, als gemeente, (voorlopig) behouden van de verantwoordelijkheid voor het verzekeren van de beide collecties.
4. Akkoord te gaan met het per 1 januari 2012 overgaan van de kosten van het beheer en depotruimte van de collecties naar de collectiestichting Nieuw-Kranenburg, met uitzondering van de kosten van verzekering.

1. Waar gaat dit voorstel over?

Dit voorstel gaat over het overdragen van de gemeentelijke collecties aan Nieuw-Kranenburg. Het gaat hierbij om het overdragen in beheer en niet om het overdragen in eigendom. Het overdragen van het beheer van de collecties is een bevoegdheid van de raad.

Dit voorstel is de eerste in een reeks van drie.

1. Voorstel tot overdracht gemeentelijke collecties
2. Voorstel voor een opdrachtverlening tot opschoning van de collecties en eventuele afstoting van werken.
3. Voorstel voor een totaalplan voor de depotruimte van de collecties in relatie tot de beschikbare locaties en bijbehorende kosten.

Alle drie de voorstellen betreffen de gemeentelijke collecties. Vanwege de vele verschillende aspecten en het inhoudelijk opvolgende karakter ervan wordt voorgesteld om in de besluitvorming deze volgorde aan te houden. Na goedkeuring van dit voorstel met betrekking tot de overdracht van de collecties zullen voorstel 2 en 3 volgen. Voorstel 2 zal een college- en raadsvoorstel zijn. Voorstel 3 zal een collegevoorstel zijn. Samengevat zullen deze voorstellen er als volgt uitzien:

Voorstel 2 "Opdracht opschoning en afstoting"

Voorgesteld zal worden om Nieuw-Kranenburg de opdracht tot opschoning en afstoting te verlenen en deze te laten uitvoeren binnen de door Instituut Collectie Nederland opgestelde richtlijnen. Nieuw-Kranenburg heeft de geschiedkundige en kunsthistorische deskundigheid in huis om deze selectie te kunnen uitvoeren. De uiteindelijke selectie van werken die niet

tot de kerncollectie zullen gaan behoren en voor afstoting in aanmerking komen, zullen aan een onafhankelijke toets onderworpen worden.

Voorstel 3 "Depotruimte collecties en bijbehorende kosten"

Met een totaal aan ruim 12.000 kunstwerken en voorwerpen is de benodigde depotruimte omvangrijk. Alle kosten van depotruimte en beheer van de collecties zullen in een apart voorstel worden uitgewerkt. In dit voorstel zal worden aangegeven hoeveel depotruimte er nodig is, voor welke duur, en welke locaties hiervoor beschikbaar zijn.

Hierin wordt ook de opschoning van de collecties meegenomen en de hieruit volgende mogelijke afstoting van werken, waardoor de behoefte aan depotruimte uiteindelijk kan verminderen. Daarnaast zal bij het maken van de planning van de benodigde depotruimte rekening worden gehouden met het zo gunstig mogelijk gebruik maken van ruimten als het gaat om stookkosten ed. Dit om ook de kosten voor 2011 passend te houden binnen het in de gemeentelijke begroting hiervoor bestemde opgenomen budget. Per 2012 zijn de kosten van depotruimte en beheer voor Nieuw-Kranenburg.

Overdracht gemeentelijke collecties

De gemeente is in het bezit van twee museale collecties.

1. De gemeentelijke kunstcollectie

Deze collectie omvat ongeveer 2300 werken en wordt beheerd door de afdeling BOR in samenwerking met de afdeling Ontwikkeling. In deze collectie bevinden zich veel werken van de Bergense School. De collectie is ontstaan door schenkingen en legaten (waaronder de Boendermakercollectie), verwervingen binnen de kaders van de Beeldende Kunst Regeling (1957-1987) en, in beperkte mate, eigen aanschaf. Daarnaast beheert de gemeente een aantal kunstwerken in de openbare ruimte. Dit voorstel betreft echter alleen de zogenaamde binnenkunst. De buitenkunst blijft in beheer van de gemeente.

2. De collectie van het Sterkenhuis

Deze collectie omvat ongeveer 10.000 werken en valt onder het beheer van de museumcommissie van het Sterkenhuis. Deze collectie is cultuurhistorisch van aard. De verzameling is begin 20ste eeuw gestart op initiatief van de Vrouwe van Bergen, mevrouw M.A.D. van Reenen-Volter en aanvankelijk tentoongesteld in de "Oud- Berger Kamer" in het raadhuis. Na restauratie van het Sterkenhuis in 1915 werd de collectie aldaar ondergebracht. Zowel de collectie als het gebouw (monument) zijn eigendom van de gemeente Bergen. De collectie is sindsdien aangevuld met schenkingen, legaten en, incidenteel, eigen aankoop.

Beide collecties zijn in 2008 grotendeels geïnteriseerd en geregistreerd in een daarvoor bestemd museaal registratiesysteem.

De collectie van het Sterkenhuis is onder het beheer geplaatst van de commissie Sterkenhuis. Deze commissie werd bij raadsbesluit ingesteld in 1928.

De gemeente heeft tot nu toe het beheer gevoerd over de gemeentelijke kunstcollectie. Hiervoor is een budget beschikbaar van 10.000 euro per jaar. Dit budget wordt echter met name ingezet voor het onderhoud van de kunstwerken in de openbare ruimte. Het beheer van de binnenkunst is tot nu toe vaak via facilitair beheer opgevangen en de kosten hiervan zijn niet direct zichtbaar in de begroting.

Bureau Collection Link heeft in 2009 de gemeentelijke kunstcollectie, in opdracht van de gemeente, onderworpen aan een collectiescan. Doel van de collectiescan was het opstellen

van een stand van zaken rondom het behoud en beheer van de collectie en het in kaart brengen van mogelijke knelpunten hierin.

Naar aanleiding van deze collectiescan geeft Bureau Collection Link aan dat er maatregelen nodig zijn ten aanzien van het collectiebeheer. Het collectiebeheer schiet op een aantal essentiële punten tekort. Het huidige collectiebeheer vindt plaats met onvoldoende professionele (museale) kennis ten aanzien van de juridische en administratieve aspecten alsmede ten aanzien van de technische kanten van het collectiebeheer (klimaatbeheer en beveiliging).

Het advies is om het beheer van beide collecties onder te brengen bij de museale instelling.

Met het mede ondertekenen van de intentieverklaring van 3 oktober 2006 met betrekking tot de realisatie van Nieuw-Kranenburg heeft de gemeente (naast andere organisaties) aangegeven dat ook de gemeente haar collecties zal inbrengen.

In lijn met intentieverklaring wordt geadviseerd beide collecties in beheer te geven aan een nog op te richten collectiestichting van Nieuw-Kranenburg.

Oprichting Stichting Museale Collecties Nieuw-Kranenburg

Bij de realisatie van Nieuw-Kranenburg worden er een aantal collecties afkomstig van de partners in Nieuw-Kranenburg samengebracht. Het gaat hierbij om de museale collectie van Museum Kranenburgh, de kunstcollectie van het NHKC en bij een positief besluit door uw raad ook de gemeentelijke collecties.

Om de veiligheid van de collecties voldoende te kunnen garanderen is het verstandig om naast de exploitatiestichting van Nieuw-Kranenburg een aparte stichting op te richten voor de collecties. Op deze wijze zijn de collecties beschermt tegen een eventueel financieel risico in de exploitatie van Nieuw Kranenburg mocht dit zich onverhoopt voor doen.

De collectiestichting ontvangt de verschillende collecties in beheer en is zodoende verantwoordelijk voor het onderhoud en het beheer van deze collecties.

De collectiestichting geeft op verzoek van de exploitatiestichting de collecties of delen daarvan in bruikleen aan de exploitatiestichting.

Om een goede bedrijfsvoering van Nieuw-Kranenburg te bevorderen is de samenstelling van de directie en de raad van toezicht van beide stichtingen identiek. De statuten van de collectiestichting (alsmede de aanpassing hierop van de statuten van de exploitatiestichting van Nieuw-Kranenburg zodat deze onderling aansluiten) zijn in concept opgesteld en met het bestuur van Nieuw-Kranenburg overlegd. De aanpassing van de statuten van de huidige exploitatiestichting van Nieuw Kranenburg is een bevoegdheid van de raad van toezicht van Nieuw Kranenburg. De raad van toezicht heeft inmiddels ingestemd met deze aanpassing.

De collectiestichting zal na (positieve) besluitvorming worden opgericht.

Kosten van het beheer van de collecties

Er zijn twee soorten kosten ten aanzien van de collecties.

1. Kosten van beheer en behoud
2. Kosten van depotruimte

De kosten van het beheer en behoud van de collectie worden vanaf 2012 gedekt door een overeenkomst tussen de exploitatiestichting en de collectiestichting waarbij de collectiestichting een vast bedrag van 40.000 euro ontvangt vanuit de exploitatiestichting.

Dit bedrag is gedekt doordat het per 2012 als een vast bedrag onderdeel uitmaakt van de subsidie van de gemeente aan de exploitatiestichting van 500.000 euro.

Daarnaast is per 2012 binnen de exploitatiesubsidie van Stichting Nieuw-Kranenburg een bedrag van 40.000 euro geraamd voor depotruimte.

Het voorstel is om vanuit praktische overwegingen de kosten van het beheer en depotruimte van de gemeentelijk collecties tot aan 2012 nog voor rekening van de gemeente te laten doorlopen. (Zie toelichting bij punt 7)

Verzekering

Momenteel zijn beide gemeentelijke collecties all risk verzekerd door de gemeente. De verzekering blijft van kracht bij het overhevelen van het beheer van deze collecties aan de collectiestichting.

Nieuw- Kranenburg kan als onderdeel van het beheer de verzekering van de collecties op zich nemen. Dit is echter niet altijd gebruikelijk. Vaak zien we dat eigenaren de verantwoordelijkheid van het verzekeren ook na het overhevelen van het beheer op zich blijven nemen. Daarnaast beperkt een verzekering door een museum zich veelal tot het museale gebruik. Dat wil zeggen, zolang de werken in depot zijn, zijn ze niet verzekerd. Pas bij het bewegen ten behoeve van museaal gebruik (en uit depot), bijvoorbeeld voor een tentoonstelling of bruikleen elders, zijn de werken wel verzekerd. Daarnaast kan een museum er voor kiezen alleen bepaalde werken te verzekeren.

Voorstel is om de verzekering door de gemeente te laten voortduren tot het moment dat beide collecties zijn opgeschoond. Op het moment dat duidelijk is wat de omvang en waarde is van de kerncollectie, kan de gemeente in overleg met Nieuw-Kranenburg alsnog bepalen dat de verzekeringsplicht (en de wijze van verzekering) overgaat naar Nieuw-Kranenburg.

Het totale bedrag waarvoor de beide collecties momenteel verzekerd zijn is 2.900.000 euro. Kosten van de premie bedragen 8.338 euro per jaar. Hiervoor is structureel budget in de begroting opgenomen.

2. *Wat besluit de raad/wat krijgt de raad als hij "ja" zegt?*

1. Uw raad gaat akkoord met de inhoud van de concept- oprichtingsakte van de Stichting Museale Collecties Nieuw- Kranenburg zoals opgenomen in de bijlage.
2. Het beheer van de gemeentelijke kunstcollectie en de cultuurhistorische collectie van het Sterkenhuis wordt in beheer overgedragen aan de collectiestichting van Nieuw-Kranenburg volgens de bijgevoegde beheersovereenkomst.

Het beheer van beide collecties zal vanaf dat moment met museale deskundigheid plaatsvinden. Daarnaast kunnen beide collecties onderdeel uitmaken van de inhoudelijke programmering van Nieuw-Kranenburg (tentoonstellingen) of anderszins toegankelijk worden gemaakt voor het publiek ten behoeve van bijvoorbeeld kunsthistorisch onderzoek. Het beheer gaat over per datum van oprichting van de collectiestichting en ondertekening van de beheersovereenkomst door beide partijen

3. Als gemeente behouden we (voorlopig) de verantwoordelijkheid voor het verzekeren van de beide collecties.
4. De kosten van het beheer en depotruimte van de collecties gaan per 1 januari 2012 over naar de collectiestichting Nieuw-Kranenburg met uitzondering van de kosten van verzekering.

3. *Waarom wordt dit onderwerp nu aan de raad voorgelegd?*

raadsbevoegdheid

4. *Wie heeft er allemaal met de beslissing van de raad van doen?*

Er is voor extern overleg gevoerd met:

Jaap Bruintjes – directeur Nieuw Kranenburg

Raad van Toezicht Stichting Nieuw Kranenburg

Mevrouw S. Jelgersma – voorzitter van de museumcommissie Sterkenhuis

Mevrouw N. Jongejans – secretaris van de museumcommissie Sterkenhuis

5. *Waaruit bestaan de andere mogelijkheden om het doel te bereiken?*

De gemeente kan ook besluiten de collecties in eigen beheer te houden. Dit is echter gezien de daarvoor benodigde deskundigheid niet wenselijk.

6. Wanneer wordt de beslissing van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?

Bij een positief besluit van het college zal de collectiestichting worden opgericht.

Bij een positief besluit van de raad zullen de collecties worden overgedragen in beheer aan de collectiestichting.

Per 2012 zullen de kosten van beheer worden overgeheveld naar Nieuw-Kranenburg.

7. Welke middelen zijn met dit voorstel gemoeid?

De kosten van beheer en opslag voor 2011 zijn geraamd binnen de gemeentelijke begroting:

Beheer

De kosten van beheer van de gemeentelijke kunstcollectie komen ten laste van de post Kunstbezit. (FCL 65400200).

Per 2012 worden deze kosten gedekt uit de exploitatie van Nieuw-Kranenburg.

Er zijn geen extra kosten te verwachten voor het beheer in 2011 anders dan reeds geraamd.

Omdat per 2012 de kosten overgaan naar Nieuw-Kranenburg wordt er vanuit de binnenkunst geen beroep meer gedaan op het budget "Kunstbezit". Het voorstel is echter om dit budget vanaf 2012 in stand te houden en volledig aan te wenden voor de buitenkunst. De redenen hiervoor zijn:

- Er werd voor het onderhoud van de binnenkunst al vrijwel geen beroep gedaan op dit budget. Hierdoor is enige tijd terug het budget al van 15.000 naar 10.000 verlaagd.
- De oprichting van het buiten-kunstwerk "De Poort" geeft een toename in kosten van het totale onderhoud van de buitenkunst doordat dit kunstwerk elke drie jaar moet worden onderzocht en behandeld.
- Het onderhoud van de buitenkunst heeft tot nu toe op incidentele basis plaatsgevonden. Het is aan te raden hiervoor een meerjarig onderhoudscontract af te sluiten. Het nu huidige beschikbare budget maakt dit mogelijk.

Depotruimte

Het voorstel is om de kosten van de depotruimte tot aan 2012 voor rekening van de gemeente te houden. Vanuit praktische oogpunt is het niet wenselijk om gedurende het jaar alle aansluitingen voor gas/licht, beveiliging e.d. over te hevelen en te verrekenen.

Daarnaast zijn ook niet alle kosten direct inzichtelijk omdat de ruimten om niet ten behoeve van de opslag van collecties worden gebruikt en er tot nu toe dus geen kosten doorberekening heeft plaatsgevonden. Dit zal in het voorstel mbt de planning van depotruimte inzichtelijk worden gemaakt.

Ook heeft Nieuw-Kranenburg pas per 2012 budget middels de gemeentelijke subsidie voor het beheer en de opslag van de collecties. De begroting van Nieuw-Kranenburg voor 2011 bestaat voornamelijk uit personele lasten. De subsidie voor Nieuw-Kranenburg voor 2011 is ook hierop gebaseerd.

Verzekering:

Het totale bedrag waarvoor de beide collecties momenteel verzekerd zijn is 2.900.000 euro.

Kosten van de premie bedragen 8.338 euro per jaar. Hiervoor is structureel budget in de begroting opgenomen. Voorgesteld wordt dit voorlopig niet te wijzigen.

8. Waarom moet de raad dit besluit met deze mogelijke oplossing nemen?

Het overdragen van beide collecties aan de collectiestichting van Nieuw-Kranenburg draagt bij aan het goed beheren en behouden van de museale werken. Daarnaast zijn de collecties beter beschikbaar voor het publiek door de mogelijkheden van presentatie en onderzoek vanuit de functie van Nieuw Kranenburg als museum.

Bijlagen:

Bijlagen:

1. Concept-oprichtingsakte Stichting Museale Collecties Nieuw-Kranenburg d.d. 23 maart 2011
2. Concept-akte van statutenwijzing stichting Nieuw-Kranenburg d.d. 23 maart 2011.
3. Afschrift van een uittreksel van de notulen van vergadering van de raad van toezicht van Nieuw- Kranenburg d.d. 14 februari waarin aangegeven wordt dat de raad van toezicht akkoord gaat met de wijzing van de statuten van de exploitatiestichting Nieuw-Kranenburg zoals voorgesteld in de akte van statutenwijzing stichting Nieuw Kranenburg
4. Brief van raad van toezicht d.d.21 maart van stichting Nieuw-Kranenburg waarin aangegeven wordt akkoord te gaan met het vormen van het bestuur van de stichting Museale Collecties Nieuw-Kranenburg zoals voorgesteld in de oprichtingsakte van deze collectiestichting.
5. Beheersovereenkomst Gemeente-stichting Museale Collecties Nieuw-Kranenburg d.d. 22 maart inclusief de bijlagen "overzicht omvang en inhoud gemeentelijke kunstcollectie" en "overzicht omvang en inhoud collectie Sterkenhuis".
6. Intentieovereenkomst realisatie Nieuw-Kranenburg d.d. 3 oktober 2006

Bergen, 29 maart 2011

College van Bergen

drs. W.J.M. Bierman
secretaris

drs. H. Hafkamp,
burgemeester